

Юлія Лисак

*Науковий керівник – канд.іст.наук, доц. Конопка Н. О.,
Національний університет “Острозька академія”*

ПРОБЛЕМА УСИНОВЛЕННЯ ДІТЕЙ У РОСІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ВІДНОСИНАХ (2009 – 2013 РР.)

У цій статті розглядається проблема усиновлення громадянами США російських дітей-сиріт, що виникла внаслідок смерті трьох з них. Наголошується на впливі цієї ситуації на розвиток російсько-американських відносин.

It is written in the article about the problem of adoption of Russian children by US citizens that was caused by death of three children. It is accentuated on the influence of this situation on Russian Federation – United States relations.

В статье рассматривается проблема усыновления гражданами Соединенных Штатов Америки российских детей-сирот, которая возникла в последствии смерти троих из них. Подчёркивается влияние сложившейся ситуации на развитие российско-американских отношений.

На початку свого першого терміну перебування на посаді Президента Сполучених Штатів Америки Барак Обама оголосив про початок “перезавантаження” російсько-американських відносин. В подальшому сторони приступили до практичної взаємодії щодо вирішення найгостріших питань співробітництва як на двосторонньому, так і на глобальному рівнях. Зокрема, в рамках проблеми ядерного роззброєння, вступу Російської Федерації до СОТ, системи ПРО США та ін. [7]

Окрім цих гострих питань виникла нова проблема у двосторонніх відносинах, яка стосувалася соціальної сфери. Зокрема, 10 квітня 2010 року повідомлялося про розвиток подій навколо усиновлення громадянина РФ Артема Савельєва, якого повернула в Росію його прийомна матір з США. Внаслідок такої дії жительки Сполучених Штатів реакція російського керівництва була наступною. 15 квітня 2010 року РФ вводить в дію Мораторій на усиновлення російських

дітей громадянами США. Офіційною причиною введення мораторію стала відсутність детальної міжнародної угоди між Російською Федерацією і Сполученими Штатами Америки, яка б регулювала становище всиновлених дітей із Росії в цій країні [3].

13 липня 2011 року, після підписання двосторонньої угоди з США, мораторій втратив свою дію. Передбачуваним результатом 16-тимісячного мораторію стало різке падіння кількості усиновлених дітей РФ громадянами США. Їх чисельність знизилась з 4 тис. в 2009 році до 1 тис. в 2010 році [6].

Трагічна смерть в місті Деві штату Небраска 17 травня 2012 року російського усиновленого хлопчика загострила російсько-американські відносини з новою силою і ще раз нагадала РФ про неналежне зухвале поводження громадянів США з усиновленими ними російських дітей. Серед ЗМІ Росії звучали нові заклики щодо заборони на усиновлення дітей жителями США. Адже ця ситуація нагадала їм про подібну, яка мала місце у 2009 році, коли від неналежного догляду і нестачі нормального харчування помер семилітній хлопчик, прийомні батьки якого були засуджені до 16 місяців у в'язниці [4].

В грудні 2012 року Барак Обама підписав документ відомий під назвою “Акт Магнітського”, згідно з яким 60 причетних до смерті адвоката С. Магнітського росіян позбавлялись права на отримання американської візи [1]. У відповідь на це і у зв'язку з дипломатичними скандалами, що неодноразово виникали на цій основі, Володимир Путін 28 грудня 2012 р. підписав закон “Про заходи впливу на осіб, причетних до порушення основоположних прав і свобод людини, прав і свобод громадян Російської Федерації”, відомий також під назвою “закон Дмитра Яковлева” і указ “Про деякі заходи щодо реалізації державної політики в сфері захисту дітей-сиріт і дітей, які залишились без опіки” [5].

Закон передбачає запровадження заходів впливу стосовно громадян США причетних до порушення основоположних прав і свобод громадян РФ. До подібних заходів відносяться заборона на в'їзд, розпорядження майном і призупинення діяльності на території РФ осіб, занесених в передбачений Федеральним законодавством список, а також осіб, які перебувають під юридичним контролем. У відповідності з цим законом також забороняється передача дітей, які є громадянами РФ, на усиновлення / удочеріння громадянам США, припиняється дія угоди про співробітництво у сфері усиновлення / удочеріння дітей, підписаної між двома країнами в липні 2011 р. [2]. Закон набрав чинності 1 січня 2013 року.

Ледве вищезазначені Закон і Указ набрали чинності як уже 19 лютого 2013 року Представник техаської служби по захисту дітей повідомляє, що ще 21 січня отримав звістку про смерть Максима Кузьміна (Макса Шато – ім'я після всиновлення), розслідування справи якого оголосив розпочатим. В результаті різкої критики з боку російського керівництва Держдепартамент Сполучених Штатів заявив, що надасть усю необхідну інформацію і допомогу при розслідуванні справи для співробітників російських посольства і консульства. [4].

Проте на початку березня представник Міністерства закордонних справ Росії заявив про відсутність надання допомоги дипломатичним працівникам у розслідуванні справи. Американська сторона заперечує ці слова і продовжує висловлювати свою підтримку з даного питання. За словами Голови Комітету Держдуми РФ Олексія Пушкова, смерть Максима Кузьміна стала останньою точкою в питанні про усиновлення дітей сиріт з регіону[4].

7 березня 2013 року незадовго після вступу на посаду нового держ-секретаря США Джона Керрі відбулася телефонна розмова останнього з Міністром закордонних справ РФ Сергієм Лавровим, під час якої сторони обговорили проблеми врегулювання сирійського конфлікту і усиновлення російських дітей громадянами США зокрема. Наступного дня ЗМІ обох країн повідомили, що соціальна проблема залишається на порядку денному у двосторонніх відносинах між Російською Федерацією і Сполученими Штатами Америки і потребує негайного вирішення.

Список використаних джерел та літератури:

1. “Акт Магнитского” [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ria.ru/politics/20130307/926375518.html#13639804144093&message=resize&relto=register&action=addClass&value=registration#ixzz2OIZqog1B>. – Название с экрана

2. Закон “Про заходи впливу на осіб, причетних до порушення основоположних прав і свобод людини, прав і свобод громадян Російської Федерації” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://russian.moscow.usembassy.gov/pr_092812_adoptions_rus.html. – Назва з екрана

3. “Мораторій на усиновлення російських дітей громадянами США” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://russian.moscow.usembassy.gov/pr-adopt-agree110112.html>. – Назва з екрана

4. “Расследование обстоятельств смерти Максима Кузьмина”. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.bbc.co.uk/russian/russia/2013/02/130219_adoptee_death_investigation.shtml. – Название с экрана

5. Указ “О некоторых мерах по реализации государственной политики в сфере защиты детей-сирот и детей, оставшихся без попечения родителей” [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://kremlin.ru/acts/17234> . – Название с экрана

6. “Agreement between the United States of America and the Russian Federation regarding cooperation in adoption of children” [Electronic resource]. – Access mode: http://adoption.state.gov/content/pdf/us-russia_adoption_agmt-713%2011-signed_english.pdf/. – Title from the screen

7. Joint Understanding for a follow-on agreement to START.” [Electronic resource]. – Access mode: http://www.whitehouse.gov/the_press_office/FACT-SHEET-Moscow-Summit-July-6-8/. – Title from the screen